

80 let organizovaného včelařství na Knínicku

Bačov – Benešov u Boskovic – Cetkovice – Drválovice – Knínice
u Boskovic – Kořenec – Pamětlice na Moravě – Sudlice – Světlá
Šebetov – Vanovice – Vážany – Výsky u Letovic

ALMANACH

2005

ALMANACH

80 let

organizovaného včelařství na Knínicku 1925–2005

„Pokud by zmizely na zemi včely,
zbývají lidem jen čtyři roky života.
Bez včel by nebylo opylení, žádných rostlin,
žádných zvířat, žádných lidí.“

včelí vzorec – Albert Einstein

Nechť je almanach upomínkou těch včelařů,
kteří ze zájmu o včely a spolkový život o založení spolku zasloužili se.

Těch, kteří se trpělivě snažili osvojovat nová poznání o životě včel
a na svých včelínech je uváděli do praxe.

Těch, kteří své zkušenosti ochotně předávali ostatním včelařům,
svým náhledovníkům v tak záslužné cestě bytí.

Těch, kteří nás, současné včelaře,
ke včelám přivedli a jsou našimi rádci a učiteli.

PODĚKOVÁNÍ

Výbor ZO děkuje organizačnímu týmu oslav, všem, kdo se svými příspěvky a podněty podíleli na sestavení a vydání almanachu:

př. Rostislavu Dvořákovi, tč. předsedovi ZO ČSV Knínice u Boskovic, př. Mgr. Petrovi Ošlejškovi, př. Jiřímu Dosedlovi, př. Josefu Filipovi, př. Jarmile Dosedlové, př. Olze Grigové, př. Václavu Smékalovi, př. Janu Sychrovi, př. Aloisi Čížkovi, př. Josefu Přichystalovi, př. Jaroslavu Staňkovi, př. Vladimíru Konopáčovi, př. Vladislavu Kalabusovi, př. Františku Hrozovi, př. Ing. Jindřichu Kolářovi, př. Miroslavu Maškovi, př. Jiřímu Bohatcovi, př. MUDr. Jaroslavu Staňkovi, př. Josefu Studenkovi

Poděkování sponzorům

obecnímu úřadu Vážany, Knínice, Šebetov, Světlá, Cetkovice, Sudice, Městskému úřadu Boskovice-Bačov, Víska, Pamětice, Vanovice, Kořenec, Agrospolu, agrárnímu družstvu Knínice, Autodopravě K & K, s. r. o., Zemědělské mechanizaci Bohatec, s. r. o., ZD Skály Benešov, př. Jiřímu Dosedlovi, př. Rostislavu Dvořákovi

Zvláštní poděkování patří vydavateli panu Jindřichu Pachtovi za výtvarné zpracování a ochotu pomoci při edici almanachu.

Foto

Rostislav Dvořák, Martin Matějů, Jindřich Pachta, archivy OÚ, archivy členů spolku ZO Knínice u Boskovic, archiv Včelpo, s. r. o., archiv LYNX

Prameny

Kroniky ZO Knínice u Boskovic
Almanach 100. výročí založení včelařského spolku v Přerově
Internetové stránky obcí

Almanach vydala ZO ČSV Knínice u Boskovic, vydáno v den oslav, 9. září 2005, ku příležitosti 80. výročí založení organizovaného včelařství na Knínicku. Náklad 250 výtisků

Pro ZO ČSV Knínice u Boskovic zpracovalo nakladatelství LYNX redakce, grafika, sazba, výtvarný návrh, obálka © Jindřich Pachta nakladatel@lynx.cz, Provozničkova 21, 613 00 Brno, tel.: 548 221 294

Na pol. správi rad. pro rici spol. je v zbornamu spolek od 16. listopadu 1925.

Založení spolku.

Na podnět P. Augustina Pelikána kaplana v Knínicích byla svolána panem Jos. Okáčem v listopadu roku 1925 schůze včelařů by se pora diti zdali by bylo možno utvoriti místní včelařský spolek. Toto se potkalo s plným souhlasem všech přítomných. Na schůzi byl vywan pan Josef Okáč aby podnikl vše potřebné k založení spolku čemuž jmenovaný mile rád vyhověl a ještě v prosinci téhož roku svolal

1. řádnou valnou hromadu
na které byli zvoleni tyto funkcionáři:

P. Augustin Pelikán jednatel, řid. uč. Frant. Jurník předseda.
Josef Okáč pokladník, řid. učitel stud. Lupač místopředseda.
Tomáš Lynck delegát.

Spolek čítá 18 členů a toho několik nevčelařů svanych přátelů přirody a jehož novstal název spolku:

Spolek včelařů a přátel přirody pro Knínice a okolí
v Knínicích u Bosk.

VČELÁM LÁSKU – VČELAŘŮM PŘÁTELSTVÍ

Tak toto je heslo, kterým se řídí přítel Filip ze ZO Knínice u Boskovic. Pokud jej náhodou potkáte v naší obci, ani byste mu neřekli tak vysoký věk. A což teprve, když se s Vámi zastaví a dá do řeči, ze které cítíte elán a touhu ještě něco udělat, jak on říká, „už jen pro ty co přijdou po mně“.

Takový je nejstarší člen naší organizace, který se 10. září 2005 dožívá svého významného jubilea 95 let.

Přítel Filip se ve svých 15 letech podílel na zakládání naší organizace, která v letošním roce oslaví 80 let svého trvání. Se svým tatínkem objížděli včelaře z okolních obcí. 55 let se podílel na chodu organizace ve funkci jednatele. Má velké zásluhy na výsadbě nektarodárných rostlin, keřů a stromů v okolí obcí. Za tu dobu jich byly tisíce. Podílel se na pořádání přednášek, zájezdů, plesů a dalších společenských akcí. Pro informaci členů vydal přes 105 čísel oběžníku Knínický včelařský zpravodaj.

Chovu včel se věnuje od svého mládí a to mu zůstalo až do dneška, kdy se ještě etará o pět včeleťev.

Za záslužnou celoživotní práci pro obor včelařství a svaz dostal ocenění vzorný včelař, vzorný včelařský pracovník a získal titul za zásluhy o včelařství a je čestným členem ZO.

Za všechny členy našeho spolku a všechny, kterým jste dodal optimismus, elán a probudil v nich lásku k přírodě, přejeme všeho dobrého, pevné zdraví a síly v další práci u včelíček i pro další generace. Život jde dál.

Na kósek řeče: Sleďte, poslouchejte. Vodevšad dó zpráve, he včel rok vod roko hobevá. No včelaření je dobrovolny. Přenáší široké hózetek. Hlavně hopevňuje zdraví. A to je málo?

Z HISTORIE VČELAŘENÍ NA KNÍNICKU

Tam, kde to přírodní podmínky aspoň trochu umožňovaly, se odpradávná včelařilo. Pravda z počátku to byla doba spíše lovecká, kdy lidé náhodně vybírali plásty přímo z dutých stromů – brtí, kde se divoké včely usadily. Později se je včelaři snažili přiblížit více k obydlím a usazovali je do již vytvořených špalků, košnic a později krásně zdobených klátů. O vážnosti a důležitosti včelařského řemesla svědčí různá nařízení již z dob Karla IV. a o několik stovek let později patenty vydané Marií Terezií, které například osvobodily včelaře od placení daní. Krádeže a poškozování včelstev bylo velice přísně trestáno a byly zřizovány první včelařské školy.

Za počátek racionálního včelaření by se dal označit rok 1785, kdy Janiš poprvé přichází s rozběrným úlem – nástavkovým. Později Dzierdzon nahradil horní trámeček rámečkem. No a pak již jde jedno zlepšení za druhým. V našem kraji se včelařilo odnepaměti. Prosím, necht' mi pamětníci prominou případné historické nepřesnosti, neboť mi za zdroj veškerých informací posloužily jen dochované kroniky a vyléchnuté rozhovory zasloužilých včelařů. Snad až budeme slavit 100. výročí, budu moci přidat i něco svých zkušeností.

V pamětech se dochovala jména nadučitele Krúšiny Jana z Knínice a duchovního ze Šebetova Antonína Kubaše, kteří včelařili ještě před 1. světovou válkou.

K propagaci včelařství významně přispěli i místní Josef Okáč, Josef Krajčíček a řídící učitel František Jurník, kteří v roce 1912 na Krajské výstavě v Boskovicích vybudovali včelařský pavilon. Za svoji činnost obdrželi ocenění dvě zlaté a jednu stříbrnou medaili Zemského ústředního spolku včelařského s vyobrazením Dr. Živánského.

V roce 1925 na podnět kaplana v Knínicích P. Augustina Pelikána byla svolána rolníkem z Knínice Josefem Okáčem schůze včelařů za účelem utvoření včelařského spolku. Tento návrh se setkal s velkým ohlasem všech přítomných a pan Okáč byl pověřen, aby vykonal všechno potřebné k založení spolku.

První zmínkou o vzniku spolku je zápis ze dne 12. listopadu 1925 na pol. Správě oddělení pro věci spolkové. Od tohoto data se čítá vznik SPOLKU VČELAŘŮ A PŘÁTEL PŘÍRODY PRO KNÍNICE A OKOLÍ. Spolek v této době sdružoval 12 včelařů a 6 přátel přírody chovajících na 136 včel-

VÝVOJOVÁ STÁDIA VČELÍHO PLODU z předlohy př. A. Přidala

DNY	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.
MATKA				S	S	S	S	δ			S					S								
PĚLNICE				S	S	S	S	δ				S									S	*		
TRUSCO				S	S	S	S	δ				S											S	*
	1.	2.	3.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	1.	2.	3.	1.	2.	3.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	FÁZE OTEVŘENÉHO PLODU										FÁZE ZAVÍČKOVANÉHO PLODU													
	VÁJEC			STOUBENÁ LARVA				VZRŮMENÁ LARVA				PŘEDKUKLA				KUKLA								
	□ bez znaku – růst a vývoj δ – svítkání δ – dělnice včelují buňku * – lihe se dospělá včela																							

stev. Na 1. valné hromadě konané v prosinci téhož roku byli zvoleni funkcionáři výboru.

Během několika málo měsíců se spolek rozrůstá o nové členy, kterých každým rokem přibývalo. Od svého založení se spolek snažil sdružovat včelaře, rozšiřovat včelí pastvu, zlepšovat chov, usnadňovat práci ve včelstvech a bojovat proti nemocem.

Téměř každoroční akcí se staly oblíbené dny otevřených včelínů, kdy se včelaři scházeli a předávali si zkušenosti. Nestálo by za to tuto kdysi zavedenou tradici obnovit? Určitě anol

V průběhu trvání organizace bylo uspořádáno mnoho včelařských besed, filmových představení, kurzů a zájezdů po celé České republice, ale i do zahraničí. Chtěl bych tu zmínit několik významnějších přednášejících, kteří vykonávali osvětu a podpořili rozvoj novými myšlenkami. Byl to Ing. Savín, Ing. Svoboda, Ing. Veselý, MUDr. Handl, RNDr. Krieg, Ing. Haragsim, Ing. Kubišová, Ing. Haselbachová, Ing. Zachoval, Ing. Škrla a mnoho dalších.

Proběhlo mnoho kurzů na zpracování medu, chovu matek, výroby medového pečiva, medoviny, slaměných úlů...

Kromě tematických zájezdů navštívili včelaři mnoho českých hradů a zámků, účastnili se výstav s včelařskou, ale i zahrádkářskou tematikou, a bylo uspořádáno několik zájezdů do různých divadel. Členové výboru uspořádali několik plesů a zábavných večerů. Pro zlepšení včelí pastvy byly v uplynulých letech vysázeny tisíce keřů a stromů nektarodárných rostlin. Byl osázen kopec Hájek, Nad Panským sadem, kopec Homolky, parčíky kolem hřišť, škol a kostelů. Organizace měla pronajatou plochu kolem staré dálnice, kde pravidelně byla vysévána řepka, komonice či jeteloviny.

Rovněž v době nedávné ještě fungovaly včelařské kroužky.

Ve výčtu činnosti organizace za uplynulých 80 let by se dalo jistě pokračovat. Smyslem článku však bylo pamětníkům oživit vzpomínky a nám mladším podat návod či inspiraci pro léta budoucí.

Na základě podkladů z kronik, povídaní s pamětníky a vydaných zpráv a zpravodajů jsem tyto řádky zpracoval.

FUNKCIONÁŘI ZO

Rok	Předseda	Jednatel	Pokladník
1925–1927	Jurník Frant.	P. Pelikán A.	Okáč Josef
1927–1947	Okáč Jos.	Filip Frant.	Jakubec František
1947–1949	Zemánek Jos.	Novák Alois	Krajíček Rudolf
1949–1950	Zemánek Jos.	Glotzmann E.	Krajíček Rudolf
1950–1955	Zemánek Jos.	Filip Josef	Krajíček Rudolf
1955–1958	Zemánek Jos.	Filip Josef	Jelínek Josef
1958–1959	Zemánek Jos.	Filip Josef	Holub Josef
1962–1987	Kostík Lad.	Filip Josef	Holub Josef
1987–1998	Dvořák Ros.	Filip Josef	Holub Josef
1998–2005	Dvořák Ros.	Filip Josef	Krajíček Rudolf

Přehled počtu členů ZO a počtu včelstev

Rok	Počet členů	Počet včelstev
1925	18	136
1928	27	248
1929	34	285
1930	48	427
1938	80	536
1950	83	534
1960	130	753
1970	165	984
1980	164	1 045
1990	155	1 176
2000	107	897
2005	87	839

Současný výbor ZO ČSV Knínice

Předseda	Rostislav Dvořák
Místopředseda	Marek Zemánek
Jednatel	Petr Ošlejšek
Pokladník	Rudolf Krajíček
Předseda revizní komise	Olga Grigová
Zdravotní referent	Miroslav Mašek
Čestný člen výboru	Josef Filip
Důvěrníci	Jiří Dosedla, Josef Novák, Václav Smékal, Alois Čížek, Josef Přichystal, Jaroslav

Staněk, Vladimír Konopáč, Jiří Bohatec, Vladislav Kalabus, Olga Grigová,
Jan Sychra, František Hroz, Marek Zemánek

SEZNAM ČLENŮ ZO ČSV KNÍNICE U BOSKOVIC V ROCE 2005

Včelař – členem od – počet včelstev

Ambros Josef				Geršl Radek			
Bačov 30	18. 09. 1960	6		Kořenec 143	21. 03. 2004	7	
Ambros Miloš				Grigová Olga			
Vísky 54	17. 04. 1974	11		Světlá 67	03. 11. 1993	7	
Bahnovský Adolf				Hartl Jan			
Vanovice 92	03. 11. 1970	17		Benešov 222	03. 11. 1998	6	
Biberle Jiří Mgr.				Havlíček Petr Ing.			
Světlá 30	25. 09. 1992	1		Jiráskova 1270,			
Bohatec Jiří				Hořice	10. 07. 2004	3	
Drválovce 7	02. 11. 1992	7		Hrdý Jiří			
Bohatec Josef				Knínice u Bos. 11	01. 08. 1975	3	
Drválovce 19	01. 05. 1958	9		Hroz František			
Bohatec Josef				Kořenec 127	08. 08. 2000	6	
Vanovice 159	10. 11. 1978	12		Chladil Zdeněk			
Čápal Jaroslav				Knínice u Bos. 57	03. 11. 1995	4	
Sudice 124	01. 11. 1991	3		Chladil Zdeněk			
Čápal Zdeněk Ing.				Vanovice 9	03. 11. 1956	18	
Wolkerova 5,				Jedlička Jaroslav			
Boskovice	30. 12. 1994	2		Zahradní 166,			
Cikánek Ladislav				Cetkovice	03. 11. 1977	4	
Světlá 88	30. 07. 2005	3		Jíra František			
Čejka Vladimír				Benešov 211	03. 11. 1996	1	
Vanovice 8	03. 11. 1972	12		Kaderka František			
Čížek Alois st.				Světlá 87	03. 11. 1979	18	
Vážany 61	07. 03. 1978	20		Kalabus Vladislav			
Čížek Zdeněk				Vanovice 176	03. 11. 1978	30	
Šebetov 207	01. 11. 1960	6		Kalabusová Alena			
David Miroslav Ing.				Vanovice 176	06. 05. 1994	20	
Knínice u Bos. 9	01. 09. 1979	6		Koutná Ludmila			
Dobeš Luboš				Paměťice 9	05. 06. 1971	4	
Šebetov 93	01. 02. 1989	7		Kolář Jindřich Ing.			
Dosedla Jiří				Benešov 23	20. 08. 2002	9	
Knínice u Bos. 270	01. 09. 1990	25		Komárek Karel			
Dosedlová Jarmila				Světlá 49	03. 11. 1936	17	
Knínice u Bos. 270	01. 07. 2005	25		Konečný František			
Drápková Jarmila				Benešov 140	30. 06. 1974	11	
Vanovice 89	03. 11. 1975	3		Konečný Pavel			
Dvořák Lubomír				Chudčice 187	20. 08. 1997	3	
Světlá 78	03. 11. 1974	6		Konopáč Vladimír			
Dvořák Rostislav				Vísky 86	03. 07. 1978	3	
Vážany 60	10. 11. 1960	18		Kostík Ladislav			
Fala Ladislav				Knínice u Bos. 214	01. 05. 1953	5	
Šebetov 181	01. 10. 1992	4		Kozlovský Petr			
Filip Josef				Sudice 70	01. 11. 1991	3	
Knínice u Bos. 23	01. 06. 1926	4		Krajčůvek Rudolf			
Frýdl Dušan				Knínice u Bos. 96	01. 09. 1997	23	
Šebetov 18	01. 01. 1988	4		Kříž Karel			
				Šebetov 107	01. 01. 1953	2	

Kučírek Jaroslav				Rejda Jaroslav			
Drválovce 28	07. 06. 1948	1		Paměťice 13	14. 09. 1981	6	
Laštůvka Karel				Řezníček Milan			
Benešov 42	03. 11. 1977	3		Sudice 134	03. 05. 1993	5	
Letfus Vladimír Ing.				Směkal Josef			
Příční 193,				Světlá 51	20. 01. 2003	1	
Cetkovice	18. 02. 1998	3		Směkal Václav			
Lujka Ladislav				Šebetov 146	26. 11. 1971	30	
Vážany 86	07. 02. 1998	6		Soukup Josef			
Mahel Josef Ing.				Velká strana 45,			
Knínice u Bos. 264	18. 12. 1986	1		Cetkovice	01. 09. 1999	6	
Malounek Jaroslav				Staněk Jaroslav			
Mánesova 36,				Bačov 14	07. 05. 1968	5	
Boskovice	01. 11. 1979	11		Staněk Jaroslav MVDr.			
Marek Ladislav				Bačov 21	03. 05. 1954	6	
Drválovce 14	24. 08. 1979	8		Staněk Josef			
Mašek Miroslav				Bačov 15	08. 05. 1992	13	
Pražákova 30,				Studenka Josef			
Brno	01. 05. 1990	151		Vážany 66	01. 08. 1991	8	
Mlrx Augustin				Sychra Jan			
Benešov 47	03. 11. 1960	8		Zádědíní 32,			
Nečas Jaroslav Ing.				Cetkovice	02. 09. 1970	11	
Vanovice 149	03. 11. 1970	6		Ščudla Alois			
Novák Josef				Světlá 71	03. 11. 1991	9	
Knínice u Bos. 177	01. 01. 1960	5		Ševčík Josef			
Novák Miroslav				Zádědíní 82,			
Drválovce 58	30. 08. 2004	5		Cetkovice	03. 11. 1967	7	
Ůndra Richard Ing.				Šimek Kamil			
Česká u Brna 224	06. 05. 1984	8		Sudice 32	06. 08. 1992	2	
Ošlejšek Petr Mgr.				Širůček Vlastimil			
Knínice u Bos. 24	01. 03. 2002	22		Paměťice 72	14. 12. 1980	3	
Pavlík Josef				Vahala Zdeněk Ing., CSc.			
Vanovice 135	03. 11. 1980	4		Vanovice 157	03. 11. 1965	13	
Pecha Pavel				Vala Josef			
Knínice u Bos. 254	01. 06. 1996	3		Malá strana 24,			
Petrů Antonín				Cetkovice	19. 09. 1990	7	
Brahmsova 5,				Vašíček Ladislav			
Letovice	01. 05. 1995	4		Kaplice 197,			
Popelář Ladislav				Cetkovice	01. 01. 1980	3	
Kořenec	30. 07. 2005	2		Vondál Stanislav			
Prchal Oldřich				Světlá 19	03. 11. 1968	3	
Knínice u Bos. 188	15. 05. 1967	4		Wasserbauer Miroslav			
Procházka František				Šebetov 106	09. 05. 2005	2	
Knínice u Bos. 87	30. 07. 2005	2		Závodník Viktor			
Procházka Josef Ing.				Benešov 37	28. 07. 2004	4	
Knínice u Bos. 230	10. 04. 1991	5		Zemánek Marek			
Přichystal Josef				Benešov 151	24. 11. 1999	4	
Sudice 81	04. 05. 1992	10					
Přikryl Josef							
Sudice 142	01. 11. 1991	3					
Přikryl Miroslav							
Knínice u Bos. 118	01. 05. 1996	4					

Obvody Základní organizace ČSV Knínice

1.	Knínice-východ	8.	Drválovice
2.	Knínice-západ	9.	Vanovice
3.	Šebetov	10.	Světlá
4.	Vážany	11.	Četkovice
5.	Sudice	12.	Kořenec
6.	Bačov	13.	Benešov
7.	Vísky, Famětice		

Program oslav 80. výročí založení spolku včelařů a přátel přírody pro Knínice a okolí

Základní organizace ČSV Knínice – 2005

Program:

Pátek 9. 9. 2005
včelařská výstava pro školu a veřejnost v kulturním domě ve Vážanech
od 8.30 do 18.00

Sobota 10. 9. 2005
včelařská výstava pro veřejnost v kulturním domě ve Vážanech
od 8.30 do 18.00

Neděle 11. 9. 2005
od 8.30 prodej včelařských potřeb

10.00 SLAVNOSTNÍ SCHŮZE

následuje přednáška Ing. Jiřího Zigala
slavnostní oběd

14.00 přednáška pro širokou veřejnost

MUDr. Jany Hajduškové

APITERAPIE – význam včelích produktů pro naše zdraví

Občerstvení, ochutnávky, odborná setkání

Srdečně zve organizační výbor oslav

VĚNOVÁNO

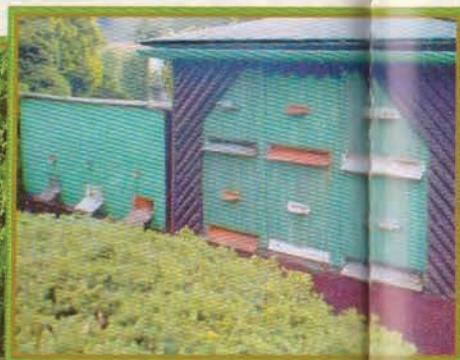
váženému příteli panu Josefu Filipovi
při příležitosti jeho významného životního jubilea

95 let

Většinu svého života zasvětil rozvoji včelařství
v ZO ČSV Knínice.

Děkují a blahopřejí vděční včelaři!

Ukazkový prosklený úl zhotovený k 80. výročí založení spolku včelařů a přátel přírody pro Knínice a okolí v r. 2005

Detail osazenstva úlu - matka v doprovodu kmínek

Kontrola matečnicků v chovně včelnicí našich členů

Různé sestavy úlů zdobí celou boskovickou bázdu

Rok 1925

Spolek v Knínicích a Boskovicích

Seznam odběratelů „Včely Moravské“.

Číslo post.	Jméno	Stav	Bydliště	Pošta
1	Cháč Josef	rolník	Knínice	Libetov u Boskovic
2	Krapčík Josef	rolník	"	"
3	Jakubec Josef	kovář	"	"
4	Šymek Tomáš	rolník	"	"
5	Škvor Josef	rolník	"	"
6	Kučera Josef	rolník	"	"
7	Práčka Tomáš	rolník	"	"
8	Jakubec František	rolník	"	"
9	Filip František	rolník	"	"
10	Jurník František	rolník	"	"
11	Procharka Josef	dělník	"	"
12	Švejkův Tomáš	rolník	"	"
13	Dvořák Jan	řemeslník	Libetov	"
14	Vojtek Josef	rolník	"	"
15	Cupal Antonín	řídící učitel	"	"
16	Procharka Jaroslav	stolař	"	"
17	Geršl Alois	obuvník	"	"
18	Šronek Augustin	rolník	Ludvíce	Boskovice
19	Špidlík Josef	rolník	"	"
20	Boháček František	rolník	"	"
21	Chmelat František	rolník	Vanovice	Vanovice
22	Kučerová Josefa	soubornice	Knínice	Libetov
23	Lívna Jan	rolník	Štěpá	Ušovice
24	Masarišková Anna	řemeslnice	Letkovice	"
25	Čížka František	rolník	Vanovice	Vanovice
26	Geršl Jan	rolník	Knínice	Knínice

Číslo účtu do 31. 12. 1925 v vydaném peněžním obnosu zaslat nejdele do 25. prosince každého roku u pokladnice Spolku v Knínicích a Boskovicích.

VČELÍ PRODUKTY

Včelařství je zdrojem důležitých surovin a výrobků – medu, vosku, mateří kašičky, propolisu a včelího medu, které pomáhají zabezpečovat zdravou výživu obyvatelstva a výrobu ve farmaceutickém, potravinářském a kosmetickém průmyslu.

Med

Staré čínské přísloví říká: „Med sto nemocí léčí a tisíci předchází.“ V minulosti lidé neznali cukr a hlavním sladidlem byl med. Samozřejmě pro svou vysokou cenu nebyl dostupný pro každého, dnes už je. V současné době je u průměrného člověka obrovská spotřeba cukru na úkor medu (asi 100 : 1). Tato skutečnost se odráží ve zdravotním stavu obyvatel. Je na čase, aby věda osvětlila všechny tajemství jednoho z největších darů přírody – medu. Léčebný potenciál medu je zatím ještě velmi podhodnocený. Přesto v posledním období čteme stále více odborných článků na téma využití medu v lékařství.

Vznik medu: včely sbírají nektar (z květů) nebo medovici (produkují ji mšice, puklice, ...), působí na ně svými výměškami z hltanových žláz a uskladňují v plástech. V těch med dozrává – zahušťuje se a mění své chemické složení. Mnoho lidí se domnívá, že krystalizace medu je důkazem jeho zfalšování – což není pravda. Téměř všechny druhy medu krystalizují, tím ale vůbec nic neztrácejí. Krystalizace závisí na chemickém složení medu (na množství glukózy, fruktózy, pylových zrn, ...). Každý druh medu má jiný poměr glukózy a fruktózy, proto má jinou dobu, po které začne krystalizovat.

Med nikdy nepřidáváme do horkého čaje. Teplota nad 50 °C ničí jeho léčivé účinky (biologicky aktivní látky).

Většina lidí si myslí, že tmavé lesní medy jsou kvalitnější než nektarové (světlé). Je to jen obyčejná lidská pověřivost. O žádném druhu medu nelze říct, že je méně kvalitní pro prevenci nebo léčbu nemocí. Avšak určitě se hodně liší svou chutí. Ale to, co jednomu chutná, druhému chutnat nemusí.

Všude na světě med byl a stále je považován za lék. Dokáže předcházet mnoha nemocem a některé i léčí. Při pokusech na lidech byla prokázána jejich dlouhověkost při dlouhodobé konzumaci medu. Kromě toho, že med obsahuje jednoduché přímo vstřebatelné cukry a mnoho biologicky účinných látek, je také ozářen včelí bioenergií. Tato bioenergie kromě léčivých účinků pomáhá lidem mnohem lépe zvládnout psychickou a fyzickou únavu. Lidé požívající dlouhodobě med mění své myšlení na více optimistické (působení včelí bioenergie). V tomto krátkém článku není možné podrobně vyjmenovat všechny účinky medu na zdraví člověka. Na toto téma již byly napsány mnohé knihy. Výzkumy dokazují, že z 80–90 % lze chorobám předcházet.

Použití medu při onemocněních

Onemocnění horních cest dýchacích – při nemocech se doporučuje brát med s teplým mlékem (40 °C) nebo med s citronovou šťávou (šťáva z 1 citronu na 100 g medu), případně jeden šálek komonického čaje s 1 polévkovou lžící medu.

Léčení ran – med je účinná mať na rány, pomáhá odlučovat odumřelé části tkání a ránu přímo vyživuje.

Úporný kašel – nastrouhejte a rozetřete křen a smíchejte s medem. Užívejte ráno nalačno, hodinu po obědě a večer před spaním po čtvrtině jedné kávové lžičky.

Posílení srdce – podstatou infarktu je choroba věnčitých tepen, které vyživují srdeční sval. Jsou-li zúženy, dodávají srdci méně živin a kyslíku, na němž je srdce závislé. Med způsobuje rozšíření věnčitých cév a zlepšuje koronární oběh krve. Podle sdělení řady autorů vede užívání medu (průměrně 70 g denně) po delší dobu (1–2 měsíce) u osob s těžkým srdečním onemocněním ke zvýšení obsahu hemoglobinu, k upravení složení krve a také srdečně cévního napětí a vůbec ke zlepšení celkového stavu.

Žaludek a střevní trakt – med působí jako léčebně dietetický prostředek proti řadě žaludečních a střevních nemocí, při zánětu žaludeční sliznice a vředových onemocněních.

Vředové onemocnění žaludku – med způsobuje hojení vředového povrchu sliznicové výstelky žaludku. Med se užívá 1,5 hodiny před jídlem nebo 3 hodiny po jídle.

Onemocnění jater a žlučových cest – med výrazně šetří játra a umožňuje jejich regeneraci. Zatímco u rafinovaného (řepného) cukru musí být celé požitě množství rozštěpeno v játrech a teprve potom využito, z medu se v játrech štěpí jen malá část složitějších cukrů. Cukry jednoduché, kterých je v medu převaha, játra neprocházejí, jsou přímo ze zažívacího traktu vstřebávány do krve.

Onemocnění ledvin – med obsahuje látku zvanou flavon, která rozšiřuje ledvinové kanálky a pomáhá zbavit se otokové tekutiny.

Nervový systém – není lepšího neškodného prostředku pro spaní než sklenice vody s medem, která má vždy uklidňující a posilující účinek. Tomuto je třeba dát přednost před různými chemickými přípravky, které dráždí žaludek.

Pyl

Pyl je názorným příkladem toho, jak včela dokáže ve svůj prospěch využít v přírodě látku, která původně pro ni vůbec nebyla určena. Pylová zrna jsou totiž pohlavní buňky rostlin, které slouží pouze k rozmnožování rostlin. Jenže včela, podobně jako člověk, nedokáže ve svém těle vytvářet bílkoviny, které potřebuje k růstu a obnově tkání. Takže při zajištění potřebných bílkovin je zcela odkázána na potravu. A protože pylová zrna obsahují velké množství potřebných bílkovin, naučila se včela pyl využívat pro svou existenci. Zatímco med včele slouží jako zdroj energie, pyl je zde nutný jako zdroj stavebních látek.

Pyl je v lidské výživě vítaný všude tam, kde tělo rychle potřebuje obnovit tkáň. Jeho použití je tedy vhodné u lidí po těžkých a vyčerpávajících nemocích, po operacích nebo větších úrazech. Cenný je u pacientů v rekonvalescenci po mozkových cévních příhodách, u vleklých nervových onemocnění nebo u léčby stavů vyčerpanosti. Je dobré užívat pyl třeba jen přechodně, jsme-li vystaveni duševnímu přepětí nebo stresovým situacím. Dále se pyl doporučuje k celkovému posílení organismu. Jeho mírného hormonálního působení se využívá k léčbě zánětu prostaty nebo ke zmírnění růstu této žlázy ve stáří.

Doporučená denní dávka pylu pro dospělého člověka činí asi 30 g, to je jedna až dvě kávové lžičky pylu denně.

Jsou však nemoci, při nichž by se pyl neměl užívat. Je to samozřejmě v případě alergie na pyl. Dále pyl není vhodný u pacientů, kteří mají nemocné ledviny. V tomto případě je doporučena dieta s omezením bílkovin – a tudíž se pyl nesmí užívat. Rovněž těhotné ženy by neměly pyl užívat, protože jejich ledviny jsou již dost zatížené těhotenstvím.

Podávání pylu se nedoporučuje u nádorových onemocnění, ať již zhoubného nebo nezhoubného charakteru.

Propolis

Podobně jako pyl je i propolis látkou ryze rostlinnou, která rovněž nebyla původně určena pro včelu. Jde o látku pryskyřičné povahy, kterou rostlina vylučuje a povléká jí své zranitelné části – mladé výhonky, pupeny květů, listů. Včela, která původně žila samotářsky, podobně jako například čmeláci, nepotřebovala mnoho ochrany. Pokud na nějakou infekci zahynulo celé malé společenství o několika desítkách jedinců, nebyla to pro přírodu a pro opylování zase tak velká tragédie. Jakmile se ale včela začala sdružovat do velkých společenství, která v plné sezoně čítají až několik desítek tisíc jedinců, potom již úhyn takového velkého množství opylovačů byl pro přírodu citelnou ztrátou. Moudrá matka příroda nabídla tedy včele propolis jako látku, která jí pomůže udržet hygienu ve včelstvu a přispěje k obraně proti infekci zvenčí.

Slovo propolis vzniklo složením řecké předpony pro-, což znamená před, a řeckého slova polis, tj. města. Slovo propolis se tedy dá obrazně přeložit jako ochranný val před městem. A včely jej skutečně takto používají – ztmelují propolisem všechny škvíry a netěsnosti v úle, zmenšují jím nadměrně velké česno a podobně.

Protože propolis nebyl dosud oficiálně povolen k užívání v humánní medicíně, budeme se nyní pohybovat ve sféře lidového léčitelství. To znalo propolis již velmi dávno a dovedlo využít jeho výrazného účinku proti virům, bakteriím, kvasinkám, plísním a jiným choroboplodným zárodkům.

Nejdostupnější je využití surového propolisu, tedy takového, jaký získáme seškrábáním z rámků nebo vylámaním ze sít. Tento propolis můžeme využít například pro léčení kuřích ok, otlaků nebo k léčení hlubokých prasklin na patách.

Propolisová tinktura – je to propolis vyluhovaný v alkoholu. Propolisová tinktura se dá vyrobit dvojím způsobem, a to luhováním propolisu v absolutním alkoholu, tj. v 96%, nebo luhováním v tzv. konzumním 40–60% alkoholu.

Propolisová mast – tuto mast můžeme připravit vmísením rozdrceného propolisu nebo propolisové tinktury do kvalitního tuku – vazelíny.

Propolis slouží k léčbě různých druhů onemocnění, jako je například pásový opar, parodontóza, kožní onemocnění a mnoho dalších neduhů.

Propolis je směsí mnoha velmi účinných látek rostlinného původu. To ale na druhé straně představuje také problém, že téměř na každou z těchto látek může někdo zareagovat alergicky – a možná i proto zatím farmaceutický průmysl váhá s jeho využitím.

Pro koho propolis není určen – jsou to tedy pochopitelně ti, kteří jsou na propolis alergičtí, dále těhotné ženy a lidé, kteří trpí závažným srdečním onemocněním spojeným se známkami selhávání srdce.

Mateří kašička

Včely ji vytvářejí ve svých hlitanových žlázách a používají ji pouze pro krmení včel. Tuto potravu dostávají všechny včelí larvičky tři dny po svém vylíhnutí z vajíčka. Dál je jí krmena pouze ta larvička, ze které se má vyvinout včelí matka. I když včelí dělnice i matka pocházejí ze stejného genetického základu (z kteréhokoli vajíčka – mimo trubčího – se může vyvinout včelí matka), přesto díky tomuto odlišnému způsobu výživy je mezi včelí dělnicí a matkou na první pohled

patrný rozdíl. Včelí matka je již svým vzrůstem podstatně větší než dělnice, na vrcholu sezony podává obrovský výkon, když během jediného dne naklade i několik tisíc vajíček. Nejzřetelnější rozdíl je zde ale v délce života. Zatímco včelí dělnice se dožívá v létě v plné pracovní aktivitě tři až čtyři týdnů a v zimě přežívá šest až osm měsíců, včelí matka se může dožít až pěti let, a i v tomto vysokém věku je schopna – i když omezeně – klást vajíčka. Navíc je včelí matka jediná samice v úle, která pohlavně dospívá (trubci dostávají obdobnou potravu ve formě trubčí kaše). Znamená to tedy, že mateří kašička – kromě své značné výživné hodnoty – musí mít výrazný hormonální účinek podobný účinkům ženských hormonů.

Pro včelaře, kteří chovají včelí matky a potřebují mateří kašičku na začátku chovné sezony (ale i pro rychlou spotřebu), je možné mateří kašičku natáhn-

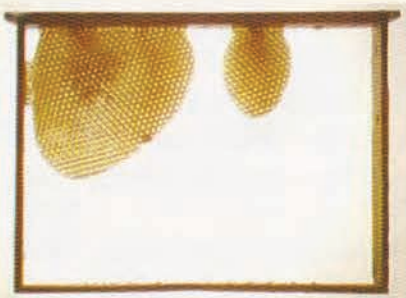
nout přímo z matečnicků do injekčních stříkaček z umělé hmoty. Otevřený konec, kam se obvykle nasazuje jehla, uzavřeme opakovaným ponořením do roztaveného včelího vosku, vše zabalíme do alobalu a můžeme uchovat v mrazničce. Před použitím ponecháme v temnu několik hodin při pokojové teplotě rozmraznout a ihned použijeme.

Mateří kašička – vzhledem ke svým specifickým účinkům – má i svá pravidla pro užívání. Mateří kašička se osvědčila i u depresí nebo duševních otřesů. Není vhodné mateří kašičku užívat dlouhodobě, ale pouze ve formě léčitelských kúr jednou, maximálně dvakrát ročně. Vzhledem ke své hormonální povaze by mohla při dlouhodobém používání způsobit narušení hormonální rovnováhy v našem těle, a tím i některé nepříznivé projevy. Krátkodobé užívání je vhodné všude tam, kde došlo k poškození centrálního nervového systému. Ať to jsou stavy po mozkových cévních příhodách, projevy nedostatečného prokrvení mozku, nebo degenerativní onemocnění mozkové tkáně, jako je například Parkinsonova nemoc s nevládnutelnými třesů končetin a později i celého těla, roztroušená skleróza nebo módní Alzheimerova choroba s rychle postupující demencí.

Užívání mateří kašičky má však rovněž svá úskalí. Vzhledem ke svému zaměření směrem k ženským hormonům bychom ji nikdy neměli podat nemocnému, u kterého byl zjištěn nádor prsu (i u mužů), nádor dělohy nebo vaječnicků. Cílem léčby těchto nádorových onemocnění je snížit hladinu ženských hormonů v těle, a tak zastavit další růst nádoru. Je tedy logické, že nebudeme podávat látku, která naopak účinky těchto hormonů potence. Mateří kašičku nesmí rovněž užívat lidé, kteří jsou na ni alergičtí, a opět není vhodná pro těhotné ženy.

Včelí vosk

Včely ze včelího vosku staví své plásty a do nich uskladňují med, pyl a vychovávají v nich další včelí generace. Včelí vosk se tvoří na malých ploškách na zadečku včel a odpadává odtud ve formě drobných voskových šupinek. Ty potom včely dále zpracovávají a používají pro stavební účely.

Použití včelího vosku nelze doporučit ani v lidovém léčitelství. Používá se zde pouze takzvaný ekologický vosk, to je vosk získaný za zvláštních podmínek z panenských souší postavených bez použití mezistěn. Běžný včelí vosk je ale vhodný například k výrobě svíček, a to buď z mezistěn stáčených za tepla do válečků s knotem, nebo pravých litých svíček.

Zůstává však přece jen jeden způsob léčebného využití včelího vosku. Je to žvýkání medných víček při medobraní. Vosková víčka, kterými včely uzavírají buňky s medem, jsou většinou z čistého panenského vosku, to je z vosku, který byl právě včelami vyprodukován. Ta navíc obsahují cenné přírodní látky s dezinfekčním a antibiotickým účinkem, které podporují přirozenou obranyschopnost těla.

Včelí jed

Včelí jed slouží včele k obraně před vetřelcem, který ji chce připravit o pracně sesbírané zásoby medu. A protože se včela většinou bránila proti daleko většímu tvorovi, než je sama, musí mít tato obranná látka pro vetřelce tak nepříjemné důsledky, že jej obsah jediného jedového váčku zažene na ústup.

Včelí jed se projevuje v lidském organismu zvláště silnými účinky, a to zejména na krevní tělíska a na nervový systém. Ve větší dávce dokáže výrazně ovlivnit látkovou výměnu. Zdravý dospělý člověk, který netrpí alergií na včelí jed nebo na bílkoviny včelího žihadla se však nepříznivých účinků nemusí přehnaně obávat. Bylo totiž dokázáno, že najednou bez podstatné újmy na zdraví snese až dvě stovky žihadel.

Není-li však v dobré zdravotní kondici, pak třeba i jediné žihadlo mu způsobí přechodné problémy. To jistě na vlastní kůži poznal ne jeden včelař, který je již jinak na včelí jed zvyklý, ale v případě velké únavy, horka nebo po požití alkoholu mu i po jednom včelím bodnutí nebylo dobře.

Včelí jed nám však nezpůsobuje jen trápení a bolest. Zkušenostmi mnoha lidí bylo ověřeno, že po mnohočetném bodnutí může dojít k přeladění organismu a tělo si samo poradí s chorobami, které jej sužovaly i mnoho let. Jsou známy případy revmatiků, kteří se po náhodném pobodání včelami zbavili svých potíží.

VČELA MEDONOSNÁ – *Apis mellifera* – (dříve *mellifica* L.)

Včela medonosná je z hlediska systematiky samostatným druhem, který náleží do rodu včel, čeledi včelovitých, řádu blanokřídlých, třídy hmyzu a kmene členovců.

Nejbližšími příbuznými včely medonosné jsou tři zbývající druhy rodu včel: včela indická, včela květná a včela zlatá. Všechny žijí v jihovýchodní Asii, například v Indii, Japonsku, Číně, Koreji, Pákistánu.

Způsobem života je včela medonosné nejpodobnější včela indická. Je o něco drobnější než včela medonosná, zakládá hnízda v dutinách na více plástech. Chová se v úlech, ovšem její výnosy nedosahují zdaleka úrovně včely medonosné.

VČELA ZLATÁ a VČELA KVĚTNÁ jsou podstatně primitivnější. Stavějí pouze jediný plást ve volném prostoru, nejčastěji například v koruně stromu. Při předávání informací o směru zdroje snůšky musí totiž vidět volnou oblohu. V případě, že skončí snůška na daném místě, opustí plást a odletí, přičemž dovedou překonat značné vzdálenosti. V místě, kde najdou znovu potravu, postaví nový plást. Tyto přelety se označují termínem hladové roje. Včela zlatá je největší včela – dělnice dosahují délky až 19 mm, naopak včela květná je velmi drobná – dělnice měří jen 9 mm. Velikosti dělnic odpovídají i velikosti buněk a celého plástu. Plást včely zlaté může dosáhnout délky až 3 m a šířky více než 1 m.

VČELY SAMOTÁŘSKÉ a ČMELÁCI jsou včely medonosné již mnohem vzdálenější. Patří do společné čeledi včelovitých, která zahrnuje okolo 12 tisíc popsáných druhů, žijících se stejně jako naše včela medonosná nektarem a pylem rostlin. Řadu druhů řadíme mezi významné opylovatele hmyzosrubných rostlin, u nás zejména vojtěšky a jetele lučního. Včely samotářské nevytvářejí společenství; jejich samičky zakládají hnízda, ve kterých je většinou jen jedna buňka. Samička do ní nejprve nanese zásoby pylu a nektaru a teprve potom na ně položí vajíčko. Zpravidla ani nečeká, až se potomek vylíhne. Čmeláci tvoří jakýsi přechod mezi samotářskými a společenskými včelami – vytvářejí dočasné kolonie. Přezimují jen oplozené samičky, které na jaře zakládají hnízda. Larvy prvních generací dělnic musí samička sama vyživit. Dělnice jsou menší a neplodné. Teprve v pozdějších generacích se objevují plnohodnotné samice a také samci. Na podzim se hnízdo rozpadne a přezimují individuálně opět jen oplozené samice.

Včela je hmyz s dokonalou proměnou, to znamená, že se z vajíčka vylíhne larva, ta se zakuklí a z kukly se vylíhne již dokonalý hmyz. Zákonitosti vývoje i vývinu jsou známy do podrobností, ne však zcela v některých detailech.

Období vajíčka: vajíčko je tyčinkovitá buňka dlouhá 1–2 mm. Pečují-li včely o vajíčka hned po jejich naklazení, vylíhnou se několik hodin před uplynutím 3 dnů larvy. Zůstane-li některé vajíčko nepovšimnuto, jeho vývoj se zdrží. K vývoji larvy z vajíčka je třeba kromě péče včel také teploty asi 35 °C a vlhkosti prostředí 70–75 %.

První tři dny, kdy larva leží na dně buňky, jsou všichni budoucí členové včelstva stejně živěni výměškou hltanových žláz kojiček. Od čtvrtého dne dostávají včelí i trubčí larvy směs medu, pylu a produktů žláz. Larva matky je krmena nadále mateří kašičkou, až do svého zapředení. Larvy po vylíhnutí z vajíček nabývají rychle na hmotnosti, až vyplní celou buňku.

Vzpřímená larva se zapře. Po zapředení larva znehybní. Pětikrát svlékne „košíčku“ – zanechává ji v buňce – a po pátém svlečení se změní v kuklu.

Kukla leží naznak, jednotlivá ústrojí jsou již rozeznatelná, je již patrné, který člen včelstva z ní bude. Kukla se začíná hýbat a bílá barva se mění. Záhy prokouše víčko buňky a vyleze ven nový život schopný jedinec rodu.

Medovina

Medovina byla od nejstarších dob považována za zdroj života, moudrosti, odvahy a síly a podávala se přednostně hrdinům. Medovinu považovali za „národní nápoj“ Keltové, Dákové, Židé, Germáni, Slované, Hunové a jiní. Užívání medoviny ve Velkomoravské říši zmiňují shodně arabský cestovatel a obchodník Ibn Rozteh a Peršan Gurdézi. Medovina byla základním a nejrozšířenějším kvašeným nápojem. Karel IV. zavedl vinařství, a tím připravil medovině osudnou konkurenci. Víno nemohlo chuťově konkurovat medovině, ale bohužel ani medovina nemohla svými náklady na výrobu konkurovat vínu.

RECEPTY

Perníkové srdce

Rozpis: 250 g medu, 3 vejce, 250 g práškového cukru, 50 g másla, 10 g amonia, 1 polévková lžice rumu, 5 g drceného nového koření, vždy špetku anýzu, drceného hřebíčku a strouhaného muškátového oříšku, 5 g drcené skořice, 600–700 g hladké mouky.

Postup: na vál prosejeme mouku. Přidáme cukr, med, vejce, rozpuštěné máslo, koření a rum, v němž jsme rozpustili amonium, a vše zpracujeme na měkké těsto, které necháme 12 hodin stát. Pak je znovu zpracujeme, po částech rozválíme a vykrajujeme srdce libovolné velikosti, která upečeme ve více rozpálené troubě. Ještě horká natíráme vejcem a zdobíme kornoutkem s bílkovou polevou.

Medové perníkové hvězdičky

Rozpis: 150 g medu, 250 g polohrubé a 250 g hl. mouky, 70 g práškového cukru, 120 g másla, 2 vejce, 1 balíček vanilkového cukru, 1 prášek do pečiva, kůra z poloviny citronu, asi 100 g angreštové (nebo jiné) marmelády.

Postup: změkklé máslo promísíme na válu s oběma moukami, přidáme prášek do pečiva, vejce, vanilkový a práškový cukr, med, strouhanou citronovou kůru a vše zpracujeme na měkké těsto (mouku podle potřeby přisypáváme). Těsto po částech vyválíme a vykrajujeme z něho malé hvězdičky, které pečeme v troubě vyhřáté na 130 °C asi 7 minut. Dvojice vychladlých hvězdiček k sobě slepujeme marmeládou, navrch je polijeme žloutkovou polevou a ozdobíme je ovocným želé.

Uvádíme obce, jejichž včelaři jsou vedeni pod ZO ČSV KNÍNICE. Valná většina obcí i finančně podpořila tvorbu a vydání této knížečky, za což vepisujeme poděkování.

CETKOVICE

Cetkovice se nacházejí v podhůří Dražanské vrchoviny, v nadmořské výšce 420 m, na katastru o rozloze 853 ha. Je to stará slovan-ská osada, což dokládají archeologické nálezy a její historické jádro s názvem tzv. „OKROUHVICE“. První dochovaná písemná zpráva je z roku 1078, kdy byly Cetkovice darovány klášteru hradištskému u Olomouce. Nejstarší historicky známou šlechtickou rodinou žijící v obci byla rodina moravské větve Pukliců, v jejímž erbu byl vojenský klobouk. Tato skutečnost posloužila obci při heraldickém zpracování symbolů znaku a praporu. Prapor a znak byly obci předány Parlamentem ČR v roce 1997.

V obci stojí raně barokní kostel sv. Filipa a Jakuba z roku 1699. Nachází se zde mateřská i základní škola. Obec má 250 popisných čísel, ve kterých žije 720 obyvatel.

V dnešní době v obci působí 7 včelařů, kteří mají celkem 41 včelstev.

KNÍNICE U BOSKOVIC

Knínice se nacházejí v údolí úrodné Malé Hané, v nadmořské výšce 291 m. Jejich název

se v historii několikrát změnil. Knihnice (původně Kněnice) založila kněžna Eufémie, zv. Ofka, choť olomouckého knížete Oty Sličného. Roku 1110 darovala obec klášteru hradištskému u Olomouce. Ten ji vlastnil až do roku 1784. Již v roce 1250 král Václav I. udělil obci trhy, a tím se stala městečkem. Na jaře roku 1925 byla přejmenována na dnešní Knínice u Boskovic.

V Knínicích se nachází zbytek staroslovanského hradiště, které se dodnes nazývá Hradisko. Na něm stojí kostel sv. Marka, jehož zvláštností je to, že hlavní oltář je neobyčejně na severní straně. Pod kostelem je rodinná hrobka hrabat Strachwitzů.

Další dominantou Knínic je základní škola, která byla dostavěna roku 1939. Vyučovalo se v ní však pouze jeden rok, poté byla obsazena Němci. Po skončení druhé světové války roku 1945 se škola znovu slavnostně otevřela a dodnes se v ní pravidelně vyučuje.

V dnešní době v obci působí 17 včelařů, kteří se starají o 146 včelstev.

VANOVICE

Vanovice, dříve Ivanovice nebo Ejvanovice, leží 7 km severně od Boskovic na východním svahu, který zde přechází do úrodné Malé Hané. Nadmořská výška je 430 m n. m.

Jméno je patrně odvozeno od jména nějakého církevního hodnostáře nebo knížete, kterému se dostala do majetku. Vanovice vynikají v tomto kraji školkařstvím a sadovnictvím. Na starou tradici (závod štěpařský Fr. Vlka byl založen v roce 1863) navazují hospodáři i dnes.

Na návsi je malý filiální katolický kostel sv. Václava, který je vzácnou připomínkou gotické architektury na Malé Hané z 15. století. Dominantou obce je evangelický chrám s farou, který byl dostavěn v roce 1844, věže však byly doplněny až po devatenácti letech. Tato stavba vévodí panoramatu obce dodnes. Náklady na stavbu kostela byly hrazeny z příspěvků farníků a ze sbírky po protestantských zemích, 500 zlatých věnoval i katolík kníže Kukaňský.

V dnešní době ve Vanovicích žije 11 včelařů, kteří chovají 118 včelstev.

DRVÁLOVICE

Drválovice se rozkládají na 484 hektarech na svahu

Boskovické brázdy 7 km severně od Boskovic v nadmořské výšce od 450 m n. m.

Nejstarší zmínka pochází z počátku 14. stol., kdy byly biskupským lénem v obvodu blanenském, později v panství boskovickém. Od roku 1850 náleží do politického a soudního okresu Boskovice a od roku 1960 do okresu Blansko. Téhož roku se obec stává součástí obce Vanovice. Dominantou obce je obecní zvonice z roku 1750. V blízkosti Drválovic se nachází naleziště zkamenělin a archeologická naleziště z doby pravěkého osídlení.

V průběhu 2. světové války se v Drválovicích utvořila partyzánská skupina, které je věnován památník nacházející se u silnice směrem na Letovice.

V obci žije v 63 domech 103 obyvatel, z nichž 6 je včelařů a obhospodařují 31 včelstev.

VÁŽANY

Obec Vážany leží v malebném a úrodném údolí Malé Hané, 5 km severně od Boskovic, v nadmořské výšce 369 m n. m. při úpatí kopce Baba (453 m). Hned u silnice z Boskovic na Jevíčko, jež se Vážan jen zlehka dotýká, stojí malý kostelík půdorysu rovnoramenného kříže.

Jak už to bývá, historické zmínky o Vážanech nacházíme tehdy, kdy šlo o majetek. Poprvé to bylo již v roce 1145, kdy Vážany přešly z knížete olomouckého Oty na klášter litomyšlský a poté roku 1295 na vyšehradského probošta Jana. Zaznamenána je i pře o les mezi Vážany a Knihnicemi, také z roku 1295. Vážany byly původně sídlem malého statku, na němž sídlili vladykové, o nichž se dochovalo hojně zpráv. Později byly Vážany rozděleny na „dědinu“ starousedlých rolníků, „podsedky“ obývané podsedníky a „dolní chaloupky“ patřící domkářům. Roku 1892 byly přidány k Vážanům i „horní chaloupky“ (dříve Knihnické). Tato označení částí vesnice se používají i dnes. V roce 1793 bylo ve Vážanech 26 domů a 279 obyvatel, v roce 1846 pak 31 domů a 252 obyvatel, v roce 1900 již 58 domů a 325 obyvatel a v roce 1947 to bylo 85 domů a 309 obyvatel. V současné době mají Vážany 93 domů a 197 obyvatel.

Chov včel má ve Vážanech dlouhou a bohatou tradici. Snůškové podmínky jsou průměrné s vynikající kvalitou medu. Nejvyšší počet včelařů byl v 70. a 80. letech minulého století, tehdy 16 včelařů obhospodařovalo asi 120 včelstev.

V současnosti je včelařů 5, obhospodařují však celkem 200 včelstev.

SVĚTLÁ

Světlá je malá zemědělská obec, rozkládající se v přibližné nadmořské výšce 437 m.

Dle archeologických nálezů lze soudit, že nejstarší obyvatelstvo sídlilo na katastru obce již v předhistorickém období. Roku 1078 bylo území kolem Světlé darováno olomouckým knížetem Otou Sličným klášteru Hradisko u Olomouce. Samotná obec Světlá byla založena pravděpodobně roku 1250 hradlišťským opatem Robertem. V obci byl roku 1563 za opata Kašpara z Litovle založen dvůr, který byl dokončen v roce 1597. Tento starý dvůr roku 1721 barokně přestavěl opat Benedictus Bönisch. Tehdy byl zasazen do zdi dvora erb kláštera Hradisko u Olomouce s postavou svatého Štěpána v jedné polovině a v horní části s iniciálami BBAG zmiňovaného opata (dnes zazděný na novém domě č. 30). Po zrušení kláštera v roce 1784 nařízením císaře Josefa II. byl dvůr v roce 1787 rozparcelován mezi nové usedlíky – tzv. familianty. V roce 1872 byla na návsi vystavěna světelskými občany kaplička která byla nově opravena v roce 1996. U Světlé také stával unikátní celodřevěný větrný mlýn holandského typu z konce 19. století, který 23. prosince 1936 vyhořel. Roku 1960 byla Světlá násilně sloučena se Šebetovem, od něhož se osamostatnila v roce 1992, a dnes je opět samostatnou obcí v úrodném kraji Malé Hané.

Dle pramenů z roku 1904 žilo v obci 358 obyvatel. O sto let později, v roce 2004, měla obec „jen“ 214 obyvatel, z nichž dnes včelaři B s celkovým počtem 62 včelstev.

SUDICE

Sudice leží cca 5 km severně od Boskovic v severní části Jihomoravského kraje.

Jméno obce Sudice se poprvé objevuje v úředních listinách již v r. 1145. Vykopávky popelnic, kamenných mlatů, sekýrek a ručních mlýnků nasvědčují, že tato oblast byla osídlena již ve střední době kamenné, to znamená před 6000 lety. A také z mladší doby bronzové se našly v okolí obce bronzové nástroje. I nejnovější vykopávky stále ještě odhalují různé stopy z dávno zašlého života a kultury v tomto kraji. Všeobecně se má za to, že pojmenování obce vzniklo z vlastního jména Suda, jména muže, který byl buď zakladatelem této osady nebo alespoň v době rozhodné pro trvalé pojmenování osady nějakou vlivnou nebo výraznou postavou v obci. Sudice byly zemědělskou obcí a pro tuto činnost mají velmi dobré předpoklady zejména v úrodnosti zemědělsky obdělávaných pozemků, které obec obklopují ze všech stran.

Rozvinuté zemědělství vytvářelo podmínky i pro rozvoj včelařství. První zmínky o včelařích jsou v místní kronice z roku 1942, a to v souvislosti s jejich povinností odvádět protektorátní moci 2 kg medu z každého včelstva.

V současnosti se včelaření v Sudicích věnuje 7 včelařů s 35 včelstvy.

VÍSKY U LETOVIC

Vísky se dvěma sty obyvateli leží v severní části okresu Blansko, v západním úbočí Boskovické

brázdy. Nadmořská výška se pohybuje mezi 421 až 464 m n. m. Vísky byly odedávna součástí boskovického panství. Až do roku 1464 ale neexistují žádné přímé písemné zprávy o obci. Poprvé se připomínají v brněnském soudu kolem roku 1464, kdy Vaněk Letovický z Boskovic převzal od Jindřicha staršího z Boskovic dvůr v Sudicích a „co měl v Drbalovicích, Paměticích a Věškách“. Boskovičtí páni zde v roce 1700 postavili panský dvůr, kolem něhož se začali usazovat poddaní. Postupem času tak vznikly tři původně samostatné osady, neboli vísky: dolní, prostřední a horní. Ty se později sloučily v jednu ves, což dokládá nynější název obce. Dominantou obce je zdaleka viditelný chrám sv. Michaela. Největší ze tří zvonů je popsán gotickým písmem.

Ve Vískách sídlí pouze 2 včelaři se 14 včelstvy.

PAMĚTICE NA MORAVĚ

Paměťice leží v severní části okresu Blansko v předhůří Česko-moravské vrchoviny v nadmořské výšce

460 m n. m. Výměra katastrálního území obce je 350,3 ha, z toho 232 ha zemědělské půdy. Paměťice vznikly z prastaré osady čtyř gruntů do čtverce postavených. Majitelem jednoho z těchto gruntů byl hospodář Paměta který v roce 1145 pojmenoval osadu na Paměťice. Později se Paměťice skládaly z částí: Dědina Příhon, Hřensko a ze sedmi stavení pod lesem zvaných Amerika. Rozvoj obce je zapisován od roku 1920 do obecní kroniky. Z roku 1735 pochází obecní pečeť, která má ve znaku umučení Páně a opis „ O B E C N I * P E C Z E T * D I E D I N I * P A M I E T I Z “ V současnosti má obec 58 obydlených domů a 218 obyvatel.

V dnešní době 4 členové chovají 21 včelstev.

KOŘENEC

Obec Kořenec leží v přírodním parku „ŘEHOŘKOVO KOŘENECKO“ na Dražanské vr-

chovině, severovýchodně od města Boskovic v nadmořské výšce 620 m. Nejvyšším bodem je Paprč 721 m n. m. Rozloha katastru je 810 ha ve kterém se nachází zvláště chráněné území „HORNÍ BĚLÁ“. Historie vzniku obce sahá až do poloviny 13. století. První písemná zmínka se datuje z roku 1490. Dominantu obce tvoří kamenný větrný mlýn, postavený v roce 1886, římskokatolická kaple zasvěcená Panně Marii fatimské, kulturní dům, mistrovské golfové hřiště a muzeum.

Obyvatel má obec 332, z nichž 2 jsou včelaři a chovají 13 včelstev.

ŠEBETOV

Vesnice Šebetov v severovýchodní části okresu Blansko na jihozápadním úpatí lesnatého vrchu Rychvald (607 m) má rozlohu 343 ha a bydlí zde asi 950 obyvatel.

Šebetov byl založen podle pověsti kněžnou Eufemií, zv. Ofka, manželkou knížete olomouckého Oty I. Sličného. Pověst praví, že když projížděla v kočáře se svým doprovodem naší krajinou, velice se jí zalíbila pro krásu zalesněných kopců a pastvin. Dala zastavit, přivolala vedoucího družiny Šebestiána kterému všichni říkali Šebesta a nařídila zde postavit dvůr, nazývaný později Šebetov. Šebetov byl založen na sklonku 11. století. Nejstarší historická zpráva o obci je z roku 1201. Obec byla majetkem kláštera Hradisko u Olomouce. Dominantou obce Šebetov je zámek, který představuje monumentální, v jádru renesanční stavbu z 2. poloviny 16. století. Byla zde původní rezidence kláštera Hradisko. Nyní je zámek majetkem státu a je veřejnosti nepřístupný, neboť se zde nachází Ústav sociální péče pro mentálně postižené ženy. Historickou stavbu z roku 1842 představuje kaple sv. Anny.

Ve dvacátém století každý druhý zemědělec měl na své zahradě několik včelstev. V 80. a 90. letech, kdy měla chovatelská stanice ČSV Jablonoňany v Šebetově detašované pracoviště, stoupl počet včelstev v obci až na 238 kusů (v roce 1978).

Nyní zde působí 8 včelařů, kteří vlastní 59 včelstev.

BENEŠOV U BOSKOVIC

První doložený zápis o Benešově pochází

z roku 1362, obec je rovněž zanesena v mapě Moravy a Slezska ze 14. století.

V oblasti, ve které se nachází, se rozkládaly hluboké a nepřístupné lesy. Roku 1078 daroval vévoda Ota I toto území premonstrátskému klášteru Hradisko u Olomouce. Opat kláštera povolal z Německa sklářské odborníky, a ti v místě, kde je dnes Pavlovský dvůr, založili skelnou huť. Pro skláře postavili vesnici Benýšku, jak dokládá nápis na Pavlovském dvoře. Vesnice později zanikla.

Benešov vznikl jako tvrz nebo zemanství s hospodářským dvorem. V roce 1610 měla obec již dvacet stavení a svoji pečeť s běžícím jelenem. Po zrušení hradištského kláštera byl vytvořen náboženský fond a z jeho výnosu byl na místě tvrze postaven kostel, vysvěcený 11. listopadu 1787.

Kostel a litinový kříž před kostelem jsou chráněny jako kulturní památky. Východní část obce tvoří místní část Pavlov, založená v roce 1755 zároveň se dvorem u rybníka. Dvůr sloužil jako poboční sídlo kláštera hradištského. Na Pavlově byla v roce 1994 postavena a vysvěcena kaple.

V obci včelaři 8 členů, chovají 46 včelstev.

Autodoprava K&K

KAMIONOVÁ DOPRAVA

- VNITROSTÁTNÍ ■ MEZINÁRODNÍ

Klíč Vlastimil, tel.: 777 719 300

OPRAVÁRENSTVÍ

Klíč Květoslav, tel.: 777 719 302

- OPRAVY UŽITKOVÝCH A NÁKLADNÍCH VOZIDEL
- OPRAVY ZEMĚDĚLSKÝCH STROJŮ
- OPRAVY MOTOROVÝCH PIL A KŘOVINOŘEZŮ

VÝROBA HADIC

Klíč Květoslav, tel.: 777 719 302

- HYDRAULICKÝCH
- VZDUCHOVÝCH
- HYDRAULICKÝCH PRVKŮ

PNEUSERVIS

PO - PÁ : 7 - 17, SO : 9 - 13 hod
Klíč Marian, tel.: 777 719 303

- NÁKLADNÍ A OSOBNÍ VOZIDLA
- UŽITKOVÁ A SPECIÁLNÍ VOZIDLA
- PRODEJ VŠECH DRUHŮ PNEU
- MOTOCYKLY - VŠECHNY DRUHY

PNEUservis
na motocykly

MYTÍ VOZIDEL

PO - PÁ : 7 - 17, SO : 9 - 13 hod
Klíč Marian, tel.: 777 719 303

■ TLAKOVÉ MYTÍ	■ RENOVACE AUTOLAKŮ
■ RUČNÍ MYTÍ OSOBNÍCH VOZIDEL	■ OPRAVY A VÝMĚNY VÝFUKŮ
■ MYTÍ PODVOZKŮ	■ VÝMĚNY OLEJŮ
■ MYTÍ MOTORŮ	■ VÝMĚNY BRZD
■ ČIŠTĚNÍ INTERIÉRŮ	■ DROBNÉ OPRAVY

➔ Středisko opravárenství:

Chrudichromská 2156, 680 01 Boskovice

Tel.: 516 452 368, 516 452 743 www.autodoprava-kk.cz

ZO ČSV Knínice u Boskovic

nakladatellynx@volny.cz